

2.5.2016

MAAHANMUUTTOVIRASTO

MIGRATIONSVERKET

FINNISH IMMIGRATION SERVICE

IRAKIN TILANNE HUHTIKUUSSA 2016

1. ISIS-konflikti

Irakin armeija ja poliisi, Irakin Kurdistanin peshmerga-sotilaat sekä turvallisuusjoukkoihin liitoksissa olevat aseelliset shiialaiset ja sunnalaiset militiat ovat tehneet kansainvälisen koalition antamalla tuella merkittäviä aluevaltauksia ISISiltä viime kuukausina. ISISiltä on vallattu muun muassa Baijin kaupunki ja öljynjalostamo loka-kuussa 2015, samoin kuin Sinjarin kaupunki marraskuussa ja Ramadin kaupunki joulukuussa.¹ Irakissa sotilasoperaatiot ovat viime kuukausina keskittyneet Anbarin, Nineven ja Salah al-Dinin lääneihin. Operaatioissa on aluevaltausten lisäksi pönkitetty ISISiltä vapautettujen alueiden hallintaa.²

ISISiltä vallataan alueita hitaasti mutta varmasti, ja järjestö on pitkälti menettänyt sotilaallista aloitekykyään Irakissa, sekä kärsinyt tappioita Pohjois-Syyriassa.³ Kansainvälisen koalition tukemien joukkojen on tarkoitus eristää ISISin päätukikohta Mosulissa (samoin kuin Raqqa Syyriassa) ja kukistaa mottiin joutuneet ISISin joukot.⁴

Irakin pääministeri Haider al-Abadi ilmoittikin joulukuussa 2015, että Mosul on tarkoitus vallata Ramadin jälkeen, tosin Irakin armeijan kenraalit ennustivat helmikuussa 2016, että Mosul vallataan vuoden 2016 loppuun mennessä tai vuoden 2017 alkupuolella.⁵ Yhdysvaltojen armeijan mukaan ISIS on menettänyt noin 40 % vuonna 2014 valtaamistaan alueista Irakissa.⁶ ISIS on kärsinyt noin 20 % miehistötappiot Irakissa ja Syyriassa.⁷ Oletetaan, että ISIS tullaan kukistamaan Irakissa ja ajamaan maan alle.⁸

Alueiden valtaamiset ISISiltä ovat onnistuneet muun muassa koska shiialaiset militiat ovat tehneet yhteistyötä paikallisten, ISIS-vastaisten sunniheimojen kanssa. Monet sunniheimojen aseelliset ryhmät ovat liittyneet shiiamilitioihin, jotka puolestaan tarvitsevat sunnitaistelijoiden paikallistuntemusta. Joillakin alueilla on myös järjestysvalta luovutettu pian alueen valtaamisen jälkeen paikallisille sunneille, jotta paikallisväestö ei joutuisi kahnauksiin alueita vapauttaneiden shiataistelijoiden kanssa.⁹ Operaatioita on hidastanut se, että Irakin armeija ja kurdien peshmergat

¹ UN Security Council 26.1.2016, s. 1, blogi Musings on Iraq 5.1.2016.

² UN Security Council 26.1.2016, s. 4, blogi Musings on Iraq 21.3.2016.

³ Knights, Michael 3.11.2015, Stratfor 12.11.2015, Factiva/ Political Transcripts by CQ Transcriptions 20.11.2015, Niqash 17.12.2015.

⁴ Factiva/ Political Transcripts by CQ Transcriptions 20.11.2015, Baron, Kevin 29.2.2016.

⁵ Stratfor 25.12.2015, Factiva/ AFP 8.2.2016.

⁶ BBC 5.1.2016.

⁷ RFE/RL 5.2.2016.

⁸ Niqash 17.12.2015.

⁹ Niqash 22.10.2015 (b), AlMonitor 14.1.2016, blogi Musings on Iraq 11.2.2016.

kärsivät maksamattomista palkoista, mieskadosta, puutteellisesta koulutuksesta ja tarvikepulasta.¹⁰

ISISiltä vapautetuilla alueilla on ollut myös jännitteitä ja väkivaltaisuuksia eri väestöryhmien välillä.¹¹ Jännitteet ovat välillä purkautuneet summittaisiin pidätyksiin, surmiin, kidnappauksiin ja asuntojen tuhoamisiin. Joidenkin alueiden väestöjakaumaa on tarkoituksellisesti pyritty muuttamaan, eikä ISISin tukijoiksi syytettyjä, ja oikeudenloukkausten kohteeksi joutuneita sunniarabeja ole monin paikoin päästetty takaisin koteihinsa. Hallitukseen liitoksissa olevien aseellisten militioiden jäsenet ovat suorittaneet iskuja paikallisia sunneja vastaan.¹² Sunnien kotien tuhoamisiin on syyllistynyt niin kurdijoukkoja kuin jesidi- ja shiimilitioita. Tapauksia on ollut etenkin Nineven, Kirkukin ja Diyalan lääneissä.¹³

2. Turvallisuustilanne alueittain

2.1. Irakin Kurdistan

Irakin Kurdistanin¹⁴ turvallisuustilanne on melko vakaa, eikä siinä ole ollut olennaisia muutoksia viime kuukausina. ISISin terroristit kykenevät suorittamaan yksittäisiä iskuja. Suleimaniassa pidätettiin ISISin solu tammikuussa 2016. Pidätetyt olivat arabeja ja kurdeja.¹⁵ Muutama päivä pidätyksen jälkeen Suleimaniassa sai surmansa yksi Asayish- turvallisuuspalvelun jäsen ja kolme loukkaantui turvallisuuspalvelun lähellä sattuneessa ampumisessa.¹⁶

Turkin joukot ovat tehneet ilmaiskuja PKK-sissien tukikohtiin KRG:n alueen pohjoisessa vuoristossa. Tukikohdat sijaitsevat kaukana laajemmista asutuskeskuksista, mutta niiden lähellä on siviilien asuttamia kyliä. Maaliskuun 2016 alkupuolella Turkki ilmoitti, että sen iskussa Irakin Kurdistanin puolelle olisi kuollut 67 PKK-sissiä.¹⁷

KRG:n alueella on poliittisia jännitteitä liittyen presidentti-instituutioon ja kurdiparlamentin toimintaan.¹⁸ Erbilin ja Bagdadin väliset kiistat öljyntuotannosta ja öljyvarojen jaosta jatkuvat.¹⁹ Irakin Kurdistan kärsii muun Irakin tapaan talousongelmista. Öljyn hinta on laskenut, riittäviä investointeja maatalouteen ja teollisuuteen ei tehty takavuosien noususuhdanteen aikana, Bagdad on leikannut KRG:n alueen budjetin, KRG:n hallinto on velkaantunut ja sotilaiden sekä virkamiesten palkkoja on jäänyt viime kuukausina maksamatta.²⁰ Opettajat ovat osoittaneet mieltään Suleimaniassa ja Halabjassa maksamattomien palkkojen vuoksi.²¹

---

¹⁰ Knights, Michael & Lahur Talabani 6.11.2015.

¹¹ UN Security Council 26.1.2016, s. 1.

¹² UN Security Council 26.1.2016, s. 17, Amnesty International 20.1.2016.

¹³ Amnesty International 20.1.2016.

¹⁴ Dohukin, Erbilin ja Suleimanian läänit, eli KRG:n alue.

¹⁵ ARA News 20.1.2016.

¹⁶ ISW 1.2.2016.

¹⁷ Stratfor 19.4.2016, blogi Musings on Iraq 17.3.2016.

¹⁸ UN Security Council 26.1.2016, s. 1.

¹⁹ UN Security Council 26.1.2016, s. 3.

²⁰ Stratfor 28.1.2016, Salih, Mohammed A. 17.3.2016.

²¹ ISW 1.2.2016.

Suleimaniassa virkamiehet osoittivat mieltään poliittisen tilanteen ja maksamattomien palkkojen vuoksi lokakuussa 2015. Mielenosoituksiin liittyvissä kahakoissa sai surmansa viisi ihmistä, mukaan lukien kurdien valtuutuspuolue KDP:n ja toisen hallituspuolueen, Gorranin jäseniä. KDP-puolue syytti Gorrania mielenosoituksista.²²

Mielenosoitusten seurauksena kaikki Gorranin viisi ministeriä erotettiin hallituksesta, ja Gorraniin kuulunutta KRG:n parlamentin puhemieseltä estettiin pääsy Erbilin läänin, jonka pääkaupungissa Erbilissä parlamentti sijaitsee.²³ Kurdien pääpuolueet KDP ja PUK näyttävät jakavan vallan lähinnä keskenään, ja viime vuosina nähdyn viiden puolueen valtuutus on päätynyt.²⁴ Maaliskuun lopulla 2016 KDP- ja Gorran-puolueiden välinen keskustelu päättyi keskinäiseen syyttelyyn.²⁵

Irakin Kurdistanissa ovat kurdien ja sisäisesti siirtymään joutuneiden (IDP) avioliitot lisääntyneet. Monet kurdimiehet haluavat mennä naimisiin Irakin Kurdistanin ulkopuolelta tulevien arabinaisten kanssa muun muassa koska myötäjäiset ovat halvemmat. Arabinaiset taas haluavat naimisiin kurdimiesten kanssa, jotta voivat tuoda perheen yhdistämisen kautta muita perheenjäseniään Irakin Kurdistanin.²⁶

2.2. Keski-Irak

- **Anbarin lääni**

Anbarin läänissä on taisteluita ISISiä vastaan. Hallinnollisen pääkaupungin Ramadin vapauttaminen ISISiltä on ollut Anbarin läänin (ja Irakin) merkittävin tapahtuma viime kuukausina. Merkittävää on myös se, että Anbarin sunniheimot ovat enenevässä määrin taistelleet ISISiä vastaan yhdessä Irakin armeijan ja shiitamilitioiden kanssa. Marraskuussa 2015 arvioitiin, että Anbarin läänissä taisteli noin 7000 sunnia ISISiä vastaan.²⁷ ISISin vastaiset sunniheimot ovat myös kohdistaneet iskuja ISISiä tukeneisiin sunniheimoihin, ja ihmisiä on surmattu ISISiltä vapautetuilla alueille rankaisemattomuuden ilmapiirissä.²⁸

ISISiä vastaan on taisteltu viime kuukausina Anbarin läänissä myös ainakin Hadithan, Thar Tharin, Fallujan ja Garman alueilla.²⁹ ISISin hallitsemassa Fallujan kaupungissa humanitaarisen tilanteen kerrotaan olevan kriittisen, ja asukkaiden näkevän nälkää ja lääkkeiden puutetta. Polttoaineen puutteen vuoksi ihmiset ovat polttaneet huonekalujaan ruoan valmistusta ja talojen lämmittämistä varten.³⁰ ISISin iskut lisääntyivät Anbarin länsiosissa vuoden 2016 alussa sen vuoksi, että ISIS oli menettänyt Ramadin kaupungin.³¹

- **Nineven lääni**

---

²² UN Security Council 26.1.2016, s. 3.

²³ Niqash 5.11.2015, UN Security Council 26.1.2016, s. 3.

²⁴ Niqash 3.12.2015, 21.12.2015.

²⁵ Niqash 31.3.2016 (b).

²⁶ Niqash 26.11.2015 (c).

²⁷ Factiva/ Political Transcripts by CQ Transcriptions 20.11.2015, Middle East Eye 1.12.2015.

²⁸ Niqash 26.11.2015 (b). blogi

²⁹ blogi Musings on Iraq 19.1.2016, Stratfor 1.3.2016.

³⁰ AlMonitor 19.2.2016, Niqash 31.3.2016 (a).

³¹ blogi Musings on Iraq 7.1.2016.

Nineven läänissä taistellaan ISISiä vastaan. Nineven läänissä Sinjarin kaupungin vapauttaminen ISISiltä on ollut viime kuukausien merkittävin saavutus Irakin turvallisuusjoukoilta. Sinjarin läpi johtava tie on yhdistänyt ISISin Irakin päätukikohdan Mosulin Syyrian päätukikohtaan Raqqaan. Sinjarin valtauksen myötä ISISin logistinen toiminta on merkittävästi vaikeutunut, ja Mosul on jäänyt enenevässä määrin turvallisuusjoukkojen ympäröimäksi.³²

Sinjarin vapautuksen jälkeen alueella on ollut väkivaltaisuuksia, jotka ovat johtaneet usean henkilön kuolemiin.³³ YK:n tietojen mukaan laajoja oikeudenloukkauksia ISISin taholta kärsineen jesidivähemmistön aseelliset militiat ovat kostaneet Sinjarin valtauksen jälkeen oikeudenloukkauksia paikallisille sunniarabeille. Jesiditaistelijat hajottivat 14-15.11.2015 Nenian, Golatin ja Qabousiyan kyliä, haavoittaen ainakin kahta henkilöä.³⁴

Marraskuun 2015 lopulla jesiditaistelijat ottivat yhteen kurdijoukkojen kanssa Sinjarin alueella. Ainakin kaksi henkilöä sai surmansa. Yhteenoton taustalla oli se, että jesidit olivat syyttäneet kurdijoukkoja paikallisten, ISISille myönteisten arabien suojelemisesta ja siitä, että joillakin kurdien KDP-puolueen paikallisilla jäsenillä oli itsellään ollut yhteyksiä jesidejä vainonneeseen ISISiin. Kurdien ja jesidien välillä on myös kiistaa siitä, tulisiko jesidien militioiden toimia KDP-puolueen ohjauksessa vai itsenäisesti.³⁵

Maaliskuussa 2016 uutisoitiin, että noin 90 jesidien taloa oli tuhottu räjähteillä Sinjarin alueella. Qayyaran alueella tuhottiin noin 120 turvallisuusjoukkoihin kuuluvien ja heidän perheidensä taloa.³⁶ Sinjarin kaupungin kerrotaan vaurioituneen merkittävästi taisteluiden seurauksena. Huhtikuun alussa uutisoitiin, että kaupungissa oli vielä paljon ISISin jättämiä ansapommeja.³⁷

Kurdipuolue KDP:n alaiset joukot yrittivät pakottaa Sinjarissa olevia Turkin kurdeista muodostuvia PKK-sissejä poistumaan kaupungista marraskuun 2014 lopulla. PKK-sissit ovat taistelleet Irakissa ISISiä vastaan.³⁸ Nineven läänissä on myös pieni määrä turkkilaisia joukkoja, jotka ottivat yhteen ISISin kanssa Bashiqan alueella huhtikuussa 2016.³⁹

Nineven läänin Mosulin kaupunki ja joitakin muita alueita on edelleen ISISin hallussa. Irakin turvallisuusjoukot valmistelevat operaatiota Mosulin valtaamiseksi, ja ovat viime aikoina keskittäneet joukkojaan Makhmurin piirikuntaan, viitisenkymmentä kilometriä Mosulista itään.⁴⁰ Piirikunnassa sijaitsevasta sotilastukikohdasta käsin on tarkoitus aloittaa varsinainen operaatio Mosulin valtaamiseksi.⁴¹

Helmi-maaliskuussa 2016 peshmergat, paikalliset arabiheimot ja Irakin armeijan joukot ovat ottaneet haltuunsa joitakin kyliä ISISiltä Nineven läänissä ja Makhmurin

³² RFE/RL 13.11.2015, Stratfor 13.11.2015.

³³ UN Security Council 26.1.2016, s. 4.

³⁴ UN Security Council 26.1.2016, s. 10-11.

³⁵ Ekurd Daily 26.11.2015.

³⁶ blogi Musings on Iraq 24.3.2016.

³⁷ The Telegraph 2.4.2016.

³⁸ ISW 2.12.2015.

³⁹ Stratfor 19.4.2016.

⁴⁰ Factiva/ AFP 8.2.2016, Stratfor 8.2.2016.

⁴¹ Stratfor 8.2.2016.

piirikunnassa.⁴² ISIS suoritti raketti-iskun Makhmurin piirikunnan länsilaidalla sijaitsevaan Gweriin maaliskuussa 2016.⁴³ Samassa kuussa Makhmurin sotilastukikohdattiin tehdystä raketti-iskusta kuoli amerikkalainen sotilas ja muita loukkaantui.⁴⁴ Yhdysvaltain armeijan sotilaita on Irakissa muutamia tuhansia turvallisuusjoukkoja tukemassa.

ISIS on teloittanut satoja ihmisiä viime kuukausina Mosulin kaupungissa ja sen lähialueilla. Teloitukset lienevät lisääntyneet sen takia, että ISIS pelkää Irakin turvallisuusjoukkojen hyökkäystä ja mosulilaisten kapinaa ISISin terroristeja vastaan.⁴⁵ Osa mosulilaisista kuitenkin arvostaa ISISin tuomaa turvallisuutta muita väestöryhmiä vastaan. Joulukuussa 2015 tehdyn tutkimuksen mukaan 57 % mosulilaisista halusi ISISin lähtevän kaupungista, ja 39 % halusi, että ISIS jäisi. Viimeksi mainitut myös kokivat, että ISISin intressit ja näkemykset vastaavat heidän omiaan.⁴⁶

Nineven läänissä sijaitseva Mosulin pato on vaarassa romahtaa, koska sen kunnossapitoa on pitkään laiminlyöty. Padoon romahtaminen saattaisi vaaraan suuren määrän lähialueen väestöä. Näillä näkymin Italia osallistuu padoon korjaamiseen ja lähettää sotilaita suojaamaan patoa.⁴⁷

- **Salah al-Dinin lääni**

Baijin kaupunki ja öljynjalostamo vallattiin ISISiltä lokakuussa 2015. Salah al-Dinin läänissä ovat operaatiot ISISiä vastaan jatkuneet muun muassa Baijin tienoilla ja Samarran alueella sekä Makhoulin ja Hamrinin vuoristoalueilla.⁴⁸ Shiiamilitiat perustivat tuekseen joulukuun 2015 alkupuolella Baijin alueella aseellisen joukko-osaston, jonka taistelijat ovat kotoisin paikallisilta sunnialueilta.⁴⁹

Salah al-Dinin läänissä sunnien ja shiiojen poliittiset puolueet kiistelevät siitä, ketkä valitaan läänin uudeksi kuvernööriksi ja läänin neuvoston puheenjohtajaksi. Shiipuolueilla on kannatusta Baladin ja Dujailin alueilla, samoin kuin Samarrassa, jossa on kuuluisia shiiojen moskeijoita. Poliittinen valtakamppailu vaikuttaa myös virastojen toimintaan. Salah al-Dinin läänin passivirasto on siirretty Baladiin, ja liikennevirasto Samarraan. Terveystieteiden byrokratia on hajallaan ympäri lääniä, ja joitakin peruspalveluita tarjoavia virastoja johdetaan Bagdadista käsin.⁵⁰

Sadat tuhannet shiialaiset pyhiinvaeltajat saapuivat huhtikuun alkupuolella 2016 Samarran kaupunkiin vuosittaisiin, imaami Imam Ali Al-Hadin muistojuhliin. Irakin turvallisuusjoukot turvasivat teitä, joita pitkin pyhiinvaeltajat saapuivat kaupunkiin.⁵¹

Tuz Khurmatussa oli lokakuussa 2015 pommi-isku shiialaista militiaa vastaan. Tämän jälkeen militia kidnappasivat ainakin 175 paikallista sunnia. Noin 130 vapau-

⁴² blogi Musings on Iraq 9.2.2016, Stratfor 24.3.2016.

⁴³ blogi Musings on Iraq 17.3.2016.

⁴⁴ Stratfor 19.3.2016.

⁴⁵ blogi Musings on Iraq 19.1.2016, 26.1.2016, 31.3.2016.

⁴⁶ Dagher, Munqith, Aaron Y. Zelin, & David Pollock 17.12.2015.

⁴⁷ RFE/RL 10.2.2016 (a), ANSA 14.4.2016.

⁴⁸ The Long War Journal 1.11.2015. UN Security Council 26.1.2016, s. 4, blogi Musings on Iraq 19.1.2016, Stratfor 1.3.2016.

⁴⁹ ISW 14.12.2015.

⁵⁰ Niqash 17.3.2016.

⁵¹ Daesh Daily 11.4.2016.

tettiin myöhemmin, osa heistä oli edelleen militioiden hallussa tammikuussa 2016. Osaa oli kidutettu.⁵² Jännitteet Tuz Khurmatun alueella olevien shiialaisten militioiden ja kurdijoukkojen (peshmerga) välillä johtivat yhteenottoihin muun muassa 12.11.2015 ja 3.1.2016. Yhteenotoissa sai surmansa 41 henkilöä. Shiiamilitiat kidnappasivat tarkastuspisteellä 40 henkilöä.⁵³

Tuz Khurmatussa asuu kurdien ja arabien lisäksi shiialaisia turkmeeneja, joiden jäseniä on liittynyt kurdijoukkoja vastassa oleviin militioihin.⁵⁴ Tammikuussa 2016 shiiamilitioiden, kurdiparlamentin ja kurdien PUK-puolueen edustajat kokoontuivat keskustelemaan Tuz Khurmatun tapahtumista.⁵⁵

Helmikuussa 2016 shiiamilitiat ja peshmergat ottivat yhteen Amerlin alueella. Militioiden kerrotaan kidnappanneen ihmisiä kiristääkseen heistä lunnaita Tuz Khurmatun-Amerlin-Suleiman Beqin alueella Salah al-Dinin läänissä.⁵⁶

ISISiltä vapautetun Tikritin asukkaiden mukaan ISISiä kannattaneiden heimojen jäseniä on solvattu poliisien ja aseellisten militioiden toimesta, ja he ovat joutuneet pahoinpitelyiden ja kiinniottojen kohteeksi. Ainakin 23 nuorta on kadonnut oudoissa olosuhteissa.⁵⁷ ISIS suoritti tammikuussa 2016 itsemurhaiskun Tikritin sotilastuokkaan Camp Speicheriin. 20 turvallisuusjoukkojen jäsentä sai surmansa ja 17 loukkaantui.⁵⁸

- **Kirkukin lääni**

Kirkukin kaupungissa on ollut viime kuukausina yksittäisiä sektaarisia surmia, samoin kuin surmia joiden syystä ei ole varmuutta. Kirkukin arabien poliittisen blokin johtaja surmattiin vaimoineen joulukuun 2015 alussa. Toukokuun 2015 jälkeen on Kirkukissa surmattu seitsemän arabiyhteisön merkkihenkilöä.⁵⁹

Kirkukissa on ollut ongelmia myös kurdien ja turkmeenivähemmistön välillä. Turkmeenit ovat esittäneet huolensa kurdien kasvaneesta vallasta Kirkukissa. Bagdad nimitti taannoin Kirkukin alueella toimivan NOC-öljy-yhtiön johtoon shiialaisen turkmeenin. Taustalla on Bagdadin halu saada otetta Kirkukin alueen öljyntuotannosta. Kurdit ovat vastustaneet tätä. Joitakin turkmeeneja ja NOC:n johtajia on surmattu epäilyttävissä olosuhteissa. Esimerkiksi 14.12. surmattiin NOC:n varatoimitusjohtaja. Samassa iskussa sai surmansa toinen öljytyöntekijä ja kaksi loukkaantui.⁶⁰

Kirkukin kuvernööri Najmaldin Karim erotti marraskuussa 2015 Kirkukin kaupungin poliisipäällikön Orhan Khalilin. Hän on shiialainen turkmeeni. Kurdien turvallisuuspalvelu Asayish kontrolloi Kirkukin kaupungin keskustaa. Kaupungin laidoilla on kurdiarmeijan joukkoja.⁶¹

---

⁵² UN Security Council 26.1.2016, s. 10, USDOS 13.4.2016.

⁵³ UN Security Council 26.1.2016, s. 4.

⁵⁴ Niqash 26.11.2015 (a).

⁵⁵ ISW 20.1.2016.

⁵⁶ blogi Musings on Iraq 18.2.2016.

⁵⁷ Niqash 22.10.2015 (a).

⁵⁸ Stratfor 3.1.2016, blogi Musings on Iraq 7.1.2016.

⁵⁹ ISW 2.12.2015, UN Security Council 26.1.2016, s. 10, blogi Musings on Iraq 1.2.2016.

⁶⁰ ISW 14.12.2015.

⁶¹ Kurdish Globe 21.11.2015.

ISIS hallitsee edelleen joitakin alueita Kirkukin läänin länsi- ja eteläosissa. Terroristien iskuja ja kahakoita turvallisuusjoukkojen kanssa on ollut viime kuukausina muun muassa Kirkukin läänin länsiosissa (esim. Dibisin piirikunta), Kirkukin kaupungin eteläpuolella (esim. Bashirin alue ja Daquqin piirikunta).⁶² ISIS teki Kirkukin kaupungista etelään sijaitsevaan Taza Khurmatun kaupunkiin maaliskuussa 2016 klooripommi-iskun, jossa loukkaantui noin 400 ihmistä.⁶³

- **Diyalan lääni**

Diyalan läänissä ISISiä kukistanut shiimilitia Badrin organisaatio on saanut läänissä merkittävää valtaa. Badrin organisaation kerrotaan johtajansa Hadi al-Amirin ja uuden, Badrin organisaatioon kuuluvan Diyalan kuvernöörin Muthana al-Tamimin johdolla käytännössä kontrolloivan osaa läänistä. Kurdit hallinnoivat muuta osaa Diyalasta.⁶⁴

Diyalassa huolta aiheuttavat shiia- ja sunniarabien sekä kurdien väliset jännitteet. Joulukuussa 2015 uutisoitiin, että noin 150-200 Diyalan läänin sunniasukasta oli jättänyt viime kahden kuukauden aikana nimenvaihdoshakemuksen, jotta ei joutuisi nimensä vuoksi ongelmiin shiimilitioiden kanssa.⁶⁵ Kovista taisteluista kärsineellä Jalawlan alueella ei ole enää juuri lainkaan sunniarabeja. Sunnien taloja on tuhottu Jalawlan lisäksi viereisessä Saadiyan kaupungissa.⁶⁶

Tammikuussa 2016 sai 46 ihmistä surmansa ja 55 loukkaantui ISISin pommi-iskussa Diyalan läänin Muqadiyahassa. Moni kuolleista oli shiimilitioiden jäseniä. Militiat kostivat iskun tuhoten paikallisten sunnien taloja, kauppoja ja seitsemän moskeijaa. Militiat surmasivat myös kaksi journalistia, yrittäessään estää tuhotöistä uutisoimista.⁶⁷ Irakin sunnit ja shiiojen suurajatolla Ali al-Sistani esittivät vastalauseensa Muqadiyahin tapahtumille.⁶⁸ Helmikuun lopulla 2016 ISISin pommi-iskussa Muqadiyahassa sai surmansa noin 30 hautajaisvierasta ja 58 loukkaantui. Iskussa sai surmansa myös shiimilitioiden komentajia.⁶⁹

2.3. Bagdad

Bagdadin vihreällä vyöhykkeellä, samoin kuin Babylonin ja Kerbalan lääneissä on ollut viime viikkoina tuhansien ihmisten jatkuva mielenosoitus, jossa shiiajohtaja Muqtada al-Sadrin vahvat taustajoukot, sadristit, protestoivat korruptiota ja hallinnon uudistusten hitautta vastaan. Sadristit halusivat myös, että heidän aseellinen militiansa Saraya al-Salaam integroitaisiin Irakin turvallisuusjoukkoihin. Mielenosoitukset on tulkittu myös sadristien tueksi pääministeri Abadia kohtaan. Sadristien mielenosoituksen onkin sallittu jatkua pitkään aivan hallintorakennusten liepeillä.⁷⁰

⁶² RFE/RL 4.11.2015, ISW 11.2.2016, blogi Musings on Iraq 25.2.2016, Daesh Daily 14.4.2016.

⁶³ Daesh Daily 10.3.2016.

⁶⁴ blogi Musings on Iraq 19.1.2016, Niqash 28.1.2016.

⁶⁵ Niqash 17.12.2015 (b).

⁶⁶ Niqash 28.1.2016.

⁶⁷ blogi Musings on Iraq 19.1.2016, Stratfor 19.1.2016.

⁶⁸ ISW 20.1.2016.

⁶⁹ RFE/RL 29.2.2016 (b).

⁷⁰ Stratfor 26.2.2016, ISW 14.3.2016, 21.3.2016, Niqash 31.3.2016 (c).

Bagdadin läänin turvallisuustilanne ei ole olennaisesti muuttunut viime kuukausina. Viimeisen puolen vuoden (lokakuu 2015-maaliskuu 2016) aikana Bagdadin kaupungissa sekä Bagdadin läänin muissa kunnissa, ja niiden kaupungeissa ja kylissä on saanut surmansa YK:n kuukausiraporttien⁷¹ mukaan keskimäärin 287 ihmistä per kuukausi ja haavoittunut 803. Kuukausittaista vaihtelua on ollut melko vähän. YK:n mukaan lukuja on pidettävä alarajana.⁷²

Tammikuussa 2016 oli tavallista enemmän ISISin pommi-iskuja Bagdadin läänissä ja Irakissa yleisesti. Tämä oli ISISin reaktio siihen, että Ramadin kaupunki oli vapautettu. Pommi-iskut on katsottu osoitukseksi ISISin yleisestä heikentymisestä Irakissa.⁷³ ISISin toimintaa ja iskuja on etenkin Bagdadin kaupungin laitamilta ja Bagdadia reunustavissa lääneissä. Iskuja on viime kuukausina ollut etenkin Etelä-Bagdadissa.⁷⁴ Viranomaiset ovat ryhtyneet vahvistamaan Bagdadin laitamia rakentamalla muureja ja vartiotorneja muun muassa Länsi-Bagdadin Subihatn alueelle.⁷⁵

Yksittäisistä iskuista YK mainitsee esimerkiksi 13.11.2015 tapahtuneen, shiimoskeijaan ja hautajaisiin Etelä-Bagdadissa kohdistuneen iskun, jossa sai surmansa 43 henkeä ja 90 loukkaantui, sekä 8.11.2015 PMU-militian jäseniin kohdistuneen iskussa jossa sai surmansa 20 henkilöä ja 28 loukkaantui.⁷⁶

Laajasti on uutisoitu myös Jadidan alueella Kaakkois-Bagdadissa 11.1.2016 kaupakeskuksessa tapahtunut pommi-isku, jossa sai surmansa noin 30 siviiliä ja turvallisuusjoukkojen jäsentä.⁷⁷ ISISin iskuja on ollut myös Bagdadin pohjoislaitamilta, muun muassa Tajin ja Tarmiyän alueilla.⁷⁸ Luoteis-Bagdadin Shulan alueella tehtiin pommi-isku 24.2.2016 shiimoskeijaan. Iskussa sai surmansa ainakin 15 henkilöä ja kymmeniä loukkaantui.⁷⁹ Bagdadin länsilaidalla, Abu Ghraibin alueella, oli Garman ja Fallujan alueilta tulleiden ISIS-taistelijoiden hyökkäys 28.2.2016. Iskussa sai surmansa 17 sotilasta.⁸⁰

Bagdadin läänissä on löydetty tunnistamattomia ruumiita kaduilta päivittäin.⁸¹ Bagdadin väkivaltaisuuksiin syyllisiä ovat sekä ISISin terroristit että shiimamilitioiden jäsenet ja rikolliset.⁸² ISISillä on soluja ja se suorittaa iskuja myös Bagdadin keskustan alueella.⁸³ Sadr Cityn basaarissa tapahtuneessa pommi-iskussa 28.2.2016 sai surmansa noin 73 ihmistä ja 112 loukkaantui.⁸⁴ Sadr Cityn

⁷¹ UNAMI, osoitteessa (22.1.2016):

[http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=tag&tag=Casualty Figures&lang=en](http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=tag&tag=Casualty+Figures&lang=en)

⁷² Irakin uhritilastoja laativat säännöllisesti ainakin YK:n Irakin avustusoperaatio

UNAMI (<http://www.uniraq.org/>), blogi Musings on Iraq (<http://musingsoniraq.blogspot.fi/>) ja tutkimusryhmä Iraqi Body Count (<https://www.iraqbodycount.org/>).

⁷³ blogi Musings on Iraq 5.1.2016, 19.1.2016, 7.3.2016.

⁷⁴ blogi Musings on Iraq 31.3.2016.

⁷⁵ ISW 11.2.2016.

⁷⁶ UN Security Council 26.1.2016, s. 4.

⁷⁷ ISW 11.1.2016.

⁷⁸ blogi Musings on Iraq 19.1.2016.

⁷⁹ Stratfor 25.2.2016.

⁸⁰ Stratfor 28.2.2016.

⁸¹ UN Security Council 26.1.2016, s. 4.

⁸² blogi Musings on Iraq 9.2.2016.

⁸³ blogi Musings on Iraq 7.1.2016, 26.1.2016, 9.2.2016.

⁸⁴ RFE/RL 29.2.2016 (a).

iskun jälkeen pääministeri Abadi on lisännyt turvallisuusjoukkoja Bagdadin kaduilla.⁸⁵

Bagdadin noin seitsemän miljoonan asukkaan suurkaupungissa eletään niin normaalia elämää kuin mahdollista ISIS-konfliktista, poliittisista jännitteistä ja talousvaikeuksista huolimatta. Joulukuussa 2015 uutisoitiin, että ulkona asioinnin lisäksi erilaisten tuotteiden nettitilaukset olivat yleistyneet. Esimerkiksi ruokaa tilataan Facebookin välityksellä eri ravintoloista, ja lähetit tuovat ruoan kotiin. Matkalla lähetit joutuvat kulkemaan useiden tarkastuspisteiden läpi ja joutuvat liikenneuhkiin. Etenkin varakkaiden ravintoloiden lähettien kohdalla on kidnappausriski olemassa. Lähetit ovat yhteydessä tarkastuspisteisiin, jotta voivat ennakoida mahdollisia turvallisuusongelmia.⁸⁶

Irakin ensimmäiset missikilpailut vuoden 1972 jälkeen järjestettiin joulukuussa 2015 bagdadilaisessa hotellissa kansalaisjärjestön Al-Mada Foundation for Media, Culture and Information toimesta. Voittaja, 20-vuotias Shayma Qassim on taloustieteen opiskelija Kirkukista. Missikilpailut oli ensin tarkoitus järjestää lokakuussa, mutta niitä oli siirretty koska paikalliset uskonoppineet ja heimopäälliköt olivat suhtautuneet kilpailuun kielteisesti. Kaksi missikandidaattia luopui kilpailusta saatuaan uhkauksia.⁸⁷

Bagdadissa järjestettiin helmikuun 2016 alussa juoksukilpailut. Tigris-joen varrella järjestettyyn juoksuun otti osaa eri matkoille vajaa 2000 mies- ja naisjuoksijaa. Kilpailijoiden joukossa oli myös muualta Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleita juoksijoita.⁸⁸ Bagdadissa on kolme teatteria, joista kaksi sijaitsee vihreällä vyöhykkeellä, jonne tavallisilla kansalaisilla ei ole pääsyä. Yhtä teatteria renovoidaan Irakin kulttuuri- ja urheiluministeriön tuella bagdadilaisten käyttöön.⁸⁹

Huhtikuussa 2016 kerrottiin, että Bagdadissa on ravintolabuumi. Uusien ravintoloiden joukossa on libanonilaisia, kiinalaisia, turkkilaisia ja jemeniläisiä ravintoloita, ja parhaista kokeista kilpaillaan. Ravintoloilla menee melko hyvin, koska bagdadilaisilla on harvoja muita ajanvietteitä, ja he kaipaavat vaihtelua ankean arjen keskelle. Ongelmana ovat puoliviralliset turvallisuusjoukot, jotka kontrolloivat läheisiä parkkialueita ja kiristävät ravintoloilta parkkirahoja.⁹⁰

Bagdadissa on valtakamppailua uskonnollisen konservatismiin ja liberaalimman elämäntavan välillä. Konservatiivit levittivät 25.1.2016 Bagdadissa lehtisiä, joissa kehoitettiin ihmisiä olemaan laulamatta tai käyttämättä meikkiä. Pääministeri Abadi vaati vastuuseen niitä turvallisuusjoukkojen jäseniä, jotka tekivät ratsioita kesällä 2015 Bagdadin yökerhoihin ja Palestiina-hotelliin, alkoholin käytön kieltääkseen. Sisäministeri onkin pidätyttänyt ratsioihin osallistuneita turvallisuusjoukkojen jäseniä.⁹¹

---

⁸⁵ Stratfor 29.2.2016.

⁸⁶ Niqash 17.12.2015 (c).

⁸⁷ RFE/RL 20.12.2015.

⁸⁸ International New York Times 3.2.2016.

⁸⁹ Niqash 31.3.2016 (d).

⁹⁰ The Economist 2.4.2016.

⁹¹ AlMonitor 16.2.2016.

2.4. Etelä-Irak

Etelä-Irakin turvallisuustilanne on melko vakaa. Bagdadin eteläpuolella sijaitsevasa Babylonin läänissä, jossa on merkittävä sunnivähemmistö, on viime kuukausina ollut useita ISISin iskuja. Esimerkiksi tammikuun 2016 alussa oli iskuja kolmea sunnimoskeijaa vastaan, ja eräs sunnalainen uskonoppinut surmattiin.⁹² Helmikuussa Babylonin läänissä oli 24 iskuja, joissa kuoli 25 henkilöä ja loukkaantui 85.⁹³

ISIS teki 6.3.2016 pommi-iskun poliisin tarkastuspistettä vastaan Babylonin Hillan kaupungissa. Yli 60 henkilöä kuoli ja 70 loukkaantui.⁹⁴ Maaliskuun lopulla Iskandariyan kaupungissa jalkapallo-ottelun yhteydessä tehty pommi-isku surmasi 41 ihmistä ja 105 loukkaantui.⁹⁵ ISIS on iskenyt Babylonin läänissä muun muassa toreille.⁹⁶ Uskotaan, että suorittamalla iskuja Babylonin läänissä ISIS yrittää saada houkuteltua turvallisuusjoukkoja pois varsinaisilta taistelualueilta.⁹⁷

Tavanomainen rikollisuus ja kidnappaukset ovat lisääntyneet Basrassa ja muilla alueilla, joista turvallisuusjoukot ovat siirtyneet muualle taistelemaan ISISiä vastaan. Taustalla on myös paikallisten militioiden ja poliittisten ryhmien valtakamppailu. Pääministeri Abadi lähetti Basraan tammikuussa 2016 turvallisuusjoukkoja selvittämään rikosaaltoa. Turvallisuusjoukot vedettiin kuitenkin samassa kuussa pois Basrasta paikallisten vaikuttajien vaatimuksesta. Suurajatolla Ali al-Sistani on tuominnut rikollisuuden, ja rikollisuutta vastaan on ollut mielenosoituksia.⁹⁸ Basrassa ja muissa Etelä-Irakin lääneissä on ollut myös heimojen välisiä jännitteitä.⁹⁹

Shiiojen imaami Husseinin muistoa kunnioittava Arbain-juhla sujui ilman merkittäviä väkivaltaisuuksia joulukuussa 2015. Juhlaan liittyviin kulkueisiin otti osaa noin 20 miljoonaa shiiaa Bagdadissa ja Etelä-Irakissa. Heistä viisi miljoonaa oli saapunut Irakiin ulkomailta. Turvallisuusjoukot surmasivat kaksi pommi-iskua yrittänyttä henkilöä, ja Bagdadissa sai surmansa kuusi henkilöä pyhiinvaeltajien keskuuteen suoritetuissa terroristi-iskuissa.¹⁰⁰

3. Poliitikka, uudistukset ja mielenosoitukset

Irakissa valmistaudutaan ISIS-konfliktin jälkeiseen aikaan ja haetaan väestöryhmien välistä rauhaa. ISISin vastainen sota on yhdistänyt väestöryhmiä saman asian alle ja tämä on kenties avannut oven kansalliselle sovinnolle.¹⁰¹

Marraskuussa 2015 perustettiin komitea¹⁰², jonka tehtävänä on vahvistaa Irakin sunnivähemmistön asemaa kansallista sovintoa hakevassa keskustelussa. Komitean edustajat tapasivat joulukuussa sunneja Anbarin, Bagdadin, Nineven, Salah al-

⁹² UN Security Council 26.1.2016, s. 10.

⁹³ blogi Musings on Iraq 7.3.2016, 31.3.2016.

⁹⁴ Stratfor 6.3.2016.

⁹⁵ Stratfor 25.3.2016.

⁹⁶ blogi Musings on Iraq 17.3.2016.

⁹⁷ ISW 7.3.2016.

⁹⁸ Independent 10.1.2016, ISW 11.1.2016, 20.1.2016.

⁹⁹ blogi Musings on Iraq 25.2.2016.

¹⁰⁰ RFE/RL 4.12.2016.

¹⁰¹ Al Jazeera/ Michael Knights 5.4.2016.

¹⁰² Engl. Supreme Coordination Committee.

Dinin, Kirkukin ja Diyalan lääneissä. Tapaamisia avustivat Irakin presidentti Fuad Masum, parlamentin puhemies Salim al-Juburi ja YK:n Irakin erityisedustaja Jan Kubis. Parlamentin puhemies laati yhdeksän kohdan suunnitelman ISISin jälkeiselle ajalle ja toisti sunnien vaatimuksen ilman oikeudenkäyntiä vangittujen sunnien tilanteeseen puuttumisesta.¹⁰³

Irakin presidentti, pääministeri ja parlamentin puhemies tapaavat säännöllisesti vahvistaakseen poliittista yhtenäisyyttä. He ovat perustaneet lokakuussa 2015 presidentillisen komitean koordinoimaan kansalliseen sovintoon tähtäviä pyrkimyksiä.¹⁰⁴

YK:n pääsihteeri Ban Ki-Moon vieraili Bagdadissa maaliskuun lopulla 2016. Pääsihteeri kertoi olevansa vaikuttunut edistyksestä kamppailussa ISISiä vastaan. Hän kertoi myös olevansa huolissaan niistä valtavista haasteista, joita Irakilla on edessään. Hän mainitsi huolenaiheiksi muun muassa öljyn hinnan laskun, hallinnon puutteellisen toiminnan, korruption ja väestöryhmien väliset jännitteet ISISiltä vapautetuilla alueilla. Ban Ki-Moon korosti kansainvälisen yhteisön tukevan Irakia, mutta kehotti myös irakilaisia ryhtymään uudistuksiin. Uudistuksilla pääsihteeri toivoi muun muassa lujitettavan sosiaalista koheesiota sekä parannettavan naisten ja nuorten asemaa.¹⁰⁵

Lainsäädäntöhankkeet, joka vahvistaisivat kansallista sovintoa, ovat olleet viime aikoina jäissä. Tällaisia ovat laki yleisestä armahduksesta, oikeus- ja vastuulain¹⁰⁶ muutos, säädös Baathpuolueen lakkauttamisesta ja laki kansalliskaartista.¹⁰⁷ Paikallistasolla kansallisen sovinnon etsimistä on hidastanut väestöryhmien väliset jännitteet.¹⁰⁸

Pääministeri Haider al-Abadin hallitus on kohdannut merkittäviä haasteita hallintoa koskevan uudistuspaketin toimeenpanemisessa. Pääministeri haluaisi muun muassa vaihtaa puoluetustansa vuoksi valittuja ministereitä teknokraatteihin. Irakin parlamentti päätti marraskuussa 2015 perustuslakiin ja vallan kolmijako-oppiin vedoten kaventaa pääministerin valtaa uudistusten toimeenpanossa.¹⁰⁹ Monet tahot vastustavat uudistuksia pelätessään vaikutusvaltansa kaventuvan. Tällä hetkellä esimerkiksi eri ministeriöt ovat pitkälti poliittisten puolueiden läänittämiä, ja uudistusten myötä puolueet kuten shiiajohtaja Ammar al-Hakimin Muwatin-puolue pelkäävät menettävänsä otteensa ministeriöistä.¹¹⁰

Pääministeri Abadilla on merkittäviä poliittisia vastustajia, jotka yrittävät horjuttaa hänen asemaansa. Heihin kuuluu hänen omassa Dawa-puolueessaan oleva oppositio, jota johtaa entinen pääministeri Nuri al-Maliki. Myös shiiamilitioiden johtaja Abu Mahdi al-Muhandis ja shiiamilitia Badrin organisaatio, joka on vahvasti edustettuna sisäministeriössä, vastustavat Abadia. Nämä, Iranista tukea saavat militiat haluaisivat oman ministeriön ja itsenäisen budjetin, kun taas pääministeri

¹⁰³ UN Security Council 26.1.2016, s. 2.

¹⁰⁴ UN Security Council 26.1.2016, s. 2.

¹⁰⁵ UN News Centre 26.3.2016.

¹⁰⁶ Engl. Justice and Accountability Law, jonka tilanteesta esimerkiksi AIMonitor 13.11.2015.

¹⁰⁷ UN Security Council 26.1.2016, s. 2.

¹⁰⁸ UN Security Council 26.1.2016, s. 4.

¹⁰⁹ ISW 2.11.2015; UN Security Council 26.1.2016, s. 1.

¹¹⁰ RFE/RL 10.2.2016 (b), ISW 21.3.2016, blogi Musings on Iraq 4.4.2016, Middle East Eye 18.4.2016.

Abadi haluaisi leikata niiden miehistöä kymmenillä tuhansilla ja integroida militeioita poliisiin ja armeijaan.¹¹¹ Shiimilitioiden palkkoja on laskettu 30 %.¹¹²

Abadia tukee osa shiimilitioista, etenkin uudemmat militiat jotka ovat liitoksissa Najafin ja Kerbalan suuriin moskeijoihin ja Irakin puolustusministeriöön. Abadi saa tukea shiiojen uskonnollisilta johtajilta, etenkin suurajatolla Ali al-Sistanilta, sekä nähtävästi myös shiiajohtaja Muqtada al-Sadrin kannattajilta, jotka tosin aiheuttivat kriisin tunkeutumalla Irakin parlamenttiin 30.4.2016. Abadin asemaa helpottaa lisäksi se, että Irakin armeija ja poliisi ovat vahvistuneet militioihin nähden ja saaneet jonkun verran menestystä ISISin vastaisessa taistelussa. Abadia vastustavat militiat taas joutuivat suuriin ongelmiin esimerkiksi Salah al-Dinin läänissä Tikritiä ja Baijia ISISiltä vallattaessa.¹¹³

Parempia peruspalveluita vaativat, korruption vastaiset ja toisaalta pääministeri Abadin uudistuksia tukevat mielenosoitukset ovat jatkuneet puolisen vuotta. Mielenosoituksia on ollut etenkin Bagdadissa ja shiialaisessa Etelä-Irakissa. Mielenosoittajien usko on kuitenkin horjunut koska uudistukset ovat olleet hitaita, eikä peruspalveluiden tuottaminen ole parantunut. Vuoden 2016 budjettiin on kirjattu 3 % leikkaus virkamiesten palkkoihin ja eläkkeisiin.¹¹⁴ Mielenosoituksissa on osoitettu mieltä myös Irakin laajaa korruptio-ongelmaa vastaan. Joitakin korkeita virkamiehiä onkin asetettu syyteeseen korruptiosta loka-marraskuussa 2015.¹¹⁵

4. Ihmisoikeudet, talous ja humanitaarinen tilanne

Aseellinen konflikti, väkivaltaisuus ja terrorismi ovat vaatineet viime kuukausina paljon siviiliuhreja Irakissa.¹¹⁶ YK on tuominnut ISISin hallitsemilla alueilla tapahtuvat väkivaltaisuudet mahdollisena kansanmurhana ja ihmisyyteen kohdistuvina rikoksina.¹¹⁷ YK mainitsee riskiryhmiä erilaiset etniset ja uskonnolliset ryhmät, naiset, lapset, vammaiset ja vanhukset.¹¹⁸ YK esitti tammikuussa 2016 huolensa noin 1500 ISISin sieppaamasta naisesta ja lapsesta, joista suurin osa kuului jesidivähemmistöön.¹¹⁹

YK katsoo, että naisten asioiden ministeriön lakkauttaminen (vuonna 2015) on takaisku Irakin kansainvälisille velvoitteille, tasa-arvopyrkimyksille ja naisten aseman parantamiselle. Ministeriön lakkauttaminen on ongelmallista naisen aseman edistämisen kansalliselle ohjelmalle ja naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiselle ohjelmalle.¹²⁰ YK on huolestunut siitä, että noin kaksi miljoonaa lasta ei pääse kouluun.¹²¹

¹¹¹ Niqash 4.11.2015, Middle East Eye 3.12.2015, The Long War Journal 20.3.2016.

¹¹² ISW 17.2.2016.

¹¹³ Niqash 4.11.2015, Middle East Eye 3.12.2015, Knights, Michael 26.2.2016, Al Jazeera 1.5.2016.

¹¹⁴ ISW 2.11.2015; UN Security Council 26.1.2016, s. 2.

¹¹⁵ UN Security Council 26.1.2016, s. 2.

¹¹⁶ UN Security Council 26.1.2016, s. 9.

¹¹⁷ UN Security Council 26.1.2016, s. 8.

¹¹⁸ UN Security Council 26.1.2016, s. 9.

¹¹⁹ UN Security Council 26.1.2016, s. 9.

¹²⁰ UN Security Council 26.1.2016, s. 8.

¹²¹ UN Security Council 26.1.2016, s. 17.

Irakin talousongelmat ovat merkittäviä johtuen öljyn hinnan laskusta, ISIS-konfliktin kuluista ja sisäisesti siirtymään joutuneiden henkilöiden (IDP) aiheuttamista kustannuksista. Usea lääni on valittanut, etteivät niille allokoidut varat kata kehitystarpeita.¹²² YK katsoi tammikuussa 2016, että Irakin humanitaarinen tilanne oli heikentynyt. Noin 10 miljoonaa ihmistä tarvitsi jonkinlaista humanitaarista apua. Noin kolme miljoonaa ihmistä asui ISISin hallitsemilla alueilla.¹²³

Humanitaarisen avun rahoituksessa päästiin YK:n mukaan alle puoleen tavoitteesta vuonna 2015.¹²⁴ Irakin valtio työllistää noin neljänneksen työvoimasta, ja virkamiehet ovat huolissaan työpaikkojensa pysyvyydestä. Irak ei ole enää merkittävä maataloustuotteiden tuottajamaa, ja maalla on vaikeuksia teollisuuden kehittämisessä.¹²⁵

Ilmastonmuutos on tarkoittanut Irakissa maaseudun eroosiota, kaupungistumista ja on ollut välillinen syy maastamuuttoon.¹²⁶ Tammikuussa 2016 YK:n ympäristöohjelma UNEP lanseerasi Bagdadissa kolme ohjelmaa, joiden tarkoituksena on ehkäistä hiekkamyrskyjä ja aavikoitumista sekä tuottaa kansallinen ilmastonmuutosraportti.¹²⁷

5. Pakolaisuus ja paluumuutto

Irakissa oli maaliskuussa 2016 noin miljoona vuosien 2006-7 aikana sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä (IDP) sekä 3,3 miljoonaa, jotka ovat paenneet kodeistaan tammikuun 2014 jälkeen eli varsinaisen ISIS-konfliktin aikana.¹²⁸

Heistä noin 77 % on paennut Anbarin ja Nineven lääneistä. Sisäisesti siirtymään joutuneiden ongelmana oli talvella varsinkin kylmyys ja veden puute etenkin maaseudulla. Sisäisesti siirtymään joutuneiden ongelmia ovat monin paikoin myös puutteellinen viemäröinti ja hygienia, huono terveydenhuollon saatavuus ja näistä seikoista johtuvat taudit.¹²⁹ Viime vuonna 17 läänin Irakissa levinnyt koleraepidemia, jota esiintyi muun muassa sisäisesti siirtymään joutuneiden keskuudessa, oli vuoden 2016 alussa talttumassa.¹³⁰

Maaliskuussa 2016 UNHCR esitti huolensa siitä, että sisäisesti siirtymään joutuneita henkilöitä on joillakin paikkakunnilla pakotettu viranomaisten toimesta asettumaan pakolaisleireihin, ja että heille on asetettu liikkumisrajoituksia. UNHCR mainitsee tätä tapahtuvan Kirkukin läänissä (Nazrawan pakolaisleiri), Nineven läänin Tilkaifin piirikunnassa sekä Salah al-Dinin ja Anbarin lääneissä.¹³¹

Monelle ISISiltä vapautetulle alueelle suuntautuva paluumuutto on ollut hidasta. Tämä johtuu muun muassa siitä, että kaupunkien ja kylien infrastruktuuria on tuhou-

¹²² UN Security Council 26.1.2016, s. 3.

¹²³ UN Security Council 26.1.2016, s. 12.

¹²⁴ UN Security Council 26.1.2016, s. 17.

¹²⁵ Niqash 14.1.2016 (a).

¹²⁶ UN Security Council 26.1.2016, s. 15.

¹²⁷ UN Security Council 26.1.2016, s. 15.

¹²⁸ UN News Centre 11.3.2016.

¹²⁹ UN Security Council 26.1.2016, s. 12-13.

¹³⁰ UN Security Council 26.1.2016, s. 13, Niqash 14.1.2016 (b).

¹³¹ UN News Centre 11.3.2016.

tunut taisteluissa. ISISin asettamien miinojen ja ansapommien purkaminen on hidasta. Esimerkiksi joulukuussa ISISiltä vapautetun Anbarin läänin Ramadin kaupungin kerrotaan kärsineen vakavia tuhoja taisteluissa. Suurin osa Ramadin asukkaista oleskeli tammikuussa 2016 edelleen pakolaisleireillä.¹³² Huhtikuussa uutisoitiin, että noin 6000 Ramadin asukasta oli päässyt palaamaan sellaisiin kaupunkeihin, jotka turvallisuusjoukot olivat puhdistaneet räjähteistä.¹³³

Turvallisuusjoukot ovat tahallaan estäneet paluun koteihinsa myös monilta henkilöiltä tai ryhmiltä/heimoilta joiden katsotaan kannattaneen ISISiä. Esimerkiksi shiialaiset aseelliset ryhmät estivät noin 300 Salah al-Dinin läänin Yathribin kunnan sunniarabiperhettä palaamasta kotiinsa marraskuussa 2015.¹³⁴ Kurdijoukot estivät sunniarabien paluun kotikyläänsä Sibayaan Nineven läänin Sinjarin piirikunnassa. Myöhemmin jesiditaistelijat tuhosivat Sibayan ja lähikylien taloja.¹³⁵

YK ja muu kansainvälinen yhteisö on antanut tukea vapautettujen alueiden jälleentekemiseen.¹³⁶ Muun muassa tämän vuoksi on paluumuutto esimerkiksi Salah al-Dinin läänissä sijaitsevaan, Irakin sunniarabeille symbolisesti tärkeään Tikritin kaupunkiin sujunut melko hyvin. Tikritin peruspalveluita ja elinkeinotoimintaa on kehitetty, virkamiehiä on koulutettu ja väestöryhmien väliseen sovitteluun on panostettu.¹³⁷

Tikritiin kerrotaan palanneen 70-90 % asukkaista. Toisaalta on uutisoitu että jopa 120 000 tikritiäistä olisi edelleen pakolaisuudessa, eikä heidän sallittaisi palata kaupunkiin, koska he kuuluvat heimoihin, joiden katsotaan tehneen yhteistyötä ISISin kanssa.¹³⁸

Avustustoimia on ollut tai aloitettu myös muilla ISISiltä vapautetuilla alueilla Salah al-Dinin läänissä, Nineven läänin Sinjarissa, Anbarin läänin Ramadissa ja Diyalan läänissä.¹³⁹ Diyalan läänin Jalawlan kuntaan Muqdadhiyan pohjoispuoleiselle alueelle palasi tammikuussa 2016 noin 500 perhettä.¹⁴⁰

Iranin hallituksen vastaisten MKO (MEK, PMOI) -sissien Bagdadissa sijaitsevaan pakolaisleiriin tehtiin 29.10.2015 raketti-isku jossa kuoli 24 henkilöä ja loukkaantui 50. Pakolaisleirissä on edelleen noin 1955 henkilöä, joita UNHCR pyrkii jälleensijoittamaan.¹⁴¹

Irakin ongelmista huolimatta paluumuutto Euroopasta on huomattavaa. Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n mukaan Irakiin palasi vapaaehtoisen paluun kautta yli 3000 ihmistä 14 Euroopan maasta vuonna 2015. Esimerkiksi Belgiasta palasi vuonna 2015 Irakiin 1014 henkilöä. Heistä suurin osa palasi Bagdadiin. Osa palasi Etelä-Irakin Basraan tai Najafiin. IOM mainitsee

¹³² blogi Musings on Iraq 7.1.2016.

¹³³ AP 10.4.2016.

¹³⁴ UN Security Council 26.1.2016, s. 10.

¹³⁵ Amnesty International 20.1.2016.

¹³⁶ UN Security Council 26.1.2016, s. 14.

¹³⁷ UN Security Council 26.1.2016, s. 14.

¹³⁸ blogi Musings on Iraq 7.1.2016.

¹³⁹ UN Security Council 26.1.2016, s. 14.

¹⁴⁰ ISW 11.1.2016.

¹⁴¹ UN Security Council 26.1.2016, s. 12.

myös Itävallan, Saksan, Suomen ja Kreikan sellaisiksi maiksi, joista on ollut merkittävä määrä paluumuuttajia Irakiin. Heitä on palannut erityisesti Bagdadiin, Erbiliin, Suleimaniaan ja Basraan.¹⁴²

Saksan pääministeri Angela Merkel kertoi maaliskuussa 2016, että Irakiin palaa Saksasta kuukausittain noin 3000 irakilaisista. Enenevä määrä palaajista kertoo paluunsa syyksi sen, että heidän kotialueensa on vapautettu ISISiltä.¹⁴³

Syyskuussa 2015 Irakilainen pakolaisjärjestö¹⁴⁴ arveli että noin 25 000 kurdia oli lähtenyt Pohjois-Irakista Eurooppaan (ajanjaksoa ei mainita). Lähdön syiksi järjestö mainitsi erityisesti lähtöalueen huonon taloustilanteen ja työpaikkojen puutteen. Moni heistä on palannut Irakiin. Syyksi palaajat ovat kertoneet väärät käsitykset Euroopasta, Euroopan vastaanottokeskusten/ pakolaisleirien huonot olot, huonokuntoiset asunnot, eurooppalaisten kovat asenteet turvapaikanhakijoihin nähden ja vaikeudet sopeutua paikalliseen kulttuuriin ja lakeihin.¹⁴⁵

Lähteet

Amnesty International 20.1.2016. Iraq: Evidence of deliberate mass destruction in Peshmerga controlled Arab villages. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.amnesty.org.au/news/comments/41128/>

ANSA 14.4.2016. Italian soldiers to Mosul Dam. Reconnaissance in view of deployment to protect Trevi Group work. Osoitteessa (20.4.2016): http://www.ansa.it/english/news/general_news/2016/04/14/italian-soldiers-to-mosuldam_7b0afc8e-65e9-443d-a2ef-26c01e6bdcb8.html

AP 10.4.2016. Thousands return to Iraq's Ramadi, where IS was driven out. Osoitteessa (22.4.2016): <https://www.yahoo.com/news/thousands-return-iraqs-ramadi-where-driven-124221299.html>

ARA News 20.1.2016. Iraqi Kurdistan arrests ISIS-linked terror cell in Sulaymaniyah. Osoitteessa (22.4.2016): <http://aranews.net/2016/01/17770/>

Baron, Kevin 29.2.2016. The Battle for Mosul Has Begun. Osoitteessa (20.4.2016): <http://cdn.defenseone.com/defenseone/interstitial.html?v=2.1.1&rf=http%3A%2F%2Fwww.defenseone.com%2Fthreats%2F2016%2F02%2Fbattle-mosul-has-begun%2F126304%2F>

BBC 5.1.2016. Islamic State 'loses 40 % of territory in Iraq'. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35231664>

Daesh Daily 10.3.2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.daeshdaily.com/march-10-2016/>

Daesh Daily 11.4.2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.daeshdaily.com/april-11-2016/>

---

¹⁴² IOM 2.2.2016.

¹⁴³ Reuters 10.3.2016.

¹⁴⁴ International Federation of Iraqi Refugees.

¹⁴⁵ Niqash 24.3.2016.

Daesh Daily 14.4.2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.daeshdaily.com/april-14-2016/>

The Economist 2.4.2016. Signs of happier times. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21695878-just-place-night-out-signshappier-times>

Ekurd Daily 26.11.2015. Clashes erupted between Yazidi fighters and KDP Peshmerga in Iraq's Sinjar. Osoitteessa (20.4.2016): <http://ekurd.net/clashes-yazidis-peshmerga-sinjar-2015-11-26>

Dagher, Munqith, Aaron Y. Zelin, & David Pollock 17.12.2015. The Islamic State: New Inside Views. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/theislamic-state-new-inside-views>

Factiva

AFP 8.2.2016. Iraq deploying thousands of troops to retake Mosul.

Political Transcripts by CQ Transcriptions 20.11.2015. John Kirby, State Department Spokesperson, Holds State Department Regular News Briefing - news briefing.

Hawrami, Hemin 10.2.2016. The Future of the Kurdistan Region of Iraq: Mosul, Economic Crisis, and Self-Determination. Policywatch 2555, The Washington Institute. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-future-of-the-kurdistan-region-of-iraq>

Independent 10.1.2016. Iraq: Crime soars in Basra as army leaves to fight Isis.

International New York Times 3.2.2016. Baghdad Hosts a 'Marathon' and Celebrates a Victory. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.nytimes.com/2016/02/04/world/middleeast/baghdad-international-marathon.html>

IOM 2.2.2016. IOM Helps Iraqi Migrants Voluntarily Return Home from Belgium. Osoitteessa (21.4.2016): <https://www.iom.int/news/iom-helps-iraqi-migrants-voluntarily-return-home-belgium>

ISW 2.11.2015. Iraq Situation report: October 27 - November 2, 2015. Osoitteessa (20.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2015/11/iraq-situation-report-october-27.html>

ISW 2.12.2015. Iraq Situation report: November 20 - December 2, 2015. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.understandingwar.org/backgrounder/iraq-situation-report-november-20-december-2-2015>

ISW 14.12.2015. Iraq Situation report: December 8 - 14, 2015. Osoitteessa (20.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2015/12/iraq-situation-report-december-8-14-2015.html>

- ISW 11.1.2016. Iraq Situation report: January 7 - 11, 2016. Osoitteessa (20.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2016/01/iraq-situation-report-january-7-january.html>
- ISW 20.1.2016. Iraq Situation report: January 12 - January 19, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2016/01/iraq-situation-report-january-12-19-2016.html>
- ISW 1.2.2016. Iraq Situation report: January 26 - February 1, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.understandingwar.org/backgrounder/iraq-situation-report-january-26-february-1-2016>
- ISW 11.2.2016. Iraq Situation report: February 2-11, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://understandingwar.org/backgrounder/iraq-situation-report-february-2-11-2016>
- ISW 17.2.2016. Iraq Situation report: February 12-27, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2016/02/iraq-situation-report-february-12-17.html>
- ISW 7.3.2016. Iraq Situation report: March 1-7, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://iswresearch.blogspot.fi/2016/03/iraq-situation-report-march-1-7-2016.html>
- ISW 14.3.2016. Iraq Situation report: March 8-14, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.understandingwar.org/backgrounder/iraq-situation-report-march-8-14-2016>
- ISW 21.3.2016. Iraq Situation Report: March 15-21, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.understandingwar.org/backgrounder/iraq-situation-report-march-15-21-2016>
- Knights, Michael 3.11.2015. Campaign Acceleration: How to Build on Progress and Avoid Stalemate Against ISIS. Osoitteessa (20.4.2016): <http://warontherocks.com/2015/11/campaignacceleration-how-to-build-on-progress-and-avoid-stalemate-against-isis/>
- Knights, Michael & Lahur Talabani 6.11.2015. The Iraqi Kurdish Battle Against ISIS: Reports from the Front. PolicyWatch 2520, The Washington Institute for Middle East Policy. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-iraqi-kurdish-battleagainst-isis-reports-from-the-front>
- Knights, Michael 26.2.2016. Iraq's Popular Demobilization. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iraqs-popular-demobilisation>
- Kurdish Globe 21.11.2015. Kurds and Baghdad struggle to control oil-rich Kirkuk.
- Al Jazeera/ Michael Knights 5.4.2016. Iraq: Are Shia Leaders Ready for Sectarian Healing? Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2016/04/iraq-shia-leadersready-sectarian-healing-isis-sunni-160405060514772.html>

Al Jazeera 1.5.2016. Muqtada al-Sadr's supporters storm Iraq's parliament. Osoitteessa (2.5.2016): <http://www.aljazeera.com/news/2016/04/protesters-storm-baghdad-green-zoneparliament-160430120004964.html>

AlMonitor 13.11.2015. Could Iraq's Baathists help in battle against Islamic State? Osoitteessa (19.4.2016): <http://www.al-monitor.com/pulse/politics/2015/11/baath-party-iraqamendments-shiites.html#ixzz46FYnME00>

AlMonitor 14.1.2016. It's Official: Sunnis joining Iraq's Popular Mobilization Units. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-sunnis-joinshiite-popular-mobilization-forces.html>

AlMonitor 19.2.2016. Why this Iraqi city is starving. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.almonitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-mosul-fallujah-starvation-isis-policy.html>

AlMonitor 16.2.2016. Can Iraq separate religion and state? Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-islamic-groups-attack-civic-activities.html>

The Long War Journal 1.11.2015. Islamic State battles Iraqi forces near Samarra. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.longwarjournal.org/archives/2015/11/islamic-state-battles-iraqi-forces-nearsamarra.php>

The Long War Journal 20.3.2016. Iraqi militia leader wants to model PMF after Iran's Revolutionary Guard. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.longwarjournal.org/archives/2016/03/why-cant-the-hashd-be-like-the-revolutionaryguard-in-iran-iraqi-militia-commander-says.php>

Middle East Eye 1.12.2015. Sunni tribes joining Shia militias as war against IS heats up in Iraq. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.middleeasteye.net/news/sunni-tribes-joining-shia-militiaswar-against-heats-iraq-1175770052>

Middle East Eye 3.12.2015. Analysis: Inside the minds of Iraq's grand ayatollahs. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.middleeasteye.net/news/najaf-iraq-shia-sistani-1775384129>

Middle East Eye 18.4.2016. Iraq's Maliki wields the knife in 'revenge coup' plot against Abadi. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.middleeasteye.net/news/iraqs-former-prime-minister-behindrecent-riot-iraqi-parliament-1299754363#sthash.fk1KnRNy.dpuf>

blogi Musings on Iraq 5.1.2016. Security in Iraq, Dec 22-28, 2015. Osoitteessa (20.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/01/security-in-iraq-dec-22-28-2015.html>

blogi Musings on Iraq 7.1.2016. Security in Iraq, Jan 1-7, 2016. Osoitteessa (20.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/01/security-in-iraq-jan-1-7-2016.html>

blogi Musings on Iraq 7.1.2016. Life in Tikrit Returns to Normal. Osoitteessa (11.2.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/02/life-in-iraqs-tikrit-returns-to-normal.html>

blogi Musings on Iraq 19.1.2016. Security in Iraq, Jan 8-14, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.niqash.org/en/articles/economy/5200/>

blogi Musings on Iraq 26.1.2016. Security in Iraq, Jan 15-21, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/01/security-in-iraq-jan-15-21-2016.html>

blogi Musings on Iraq 1.2.2016. Security in Iraq, Jan 22-28, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/02/security-in-iraq-jan-22-28-2016.html>

blogi Musings on Iraq 9.2.2016. Security in Iraq, Feb 1-7, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/02/security-in-iraq-feb-1-7-2016.html>

blogi Musings on Iraq 18.2.2016. Security in Iraq, Feb 8-14, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/02/security-in-iraq-feb-8-14-2016.html>

blogi Musings on Iraq 25.2.2016. Security in Iraq, Feb 15-21, 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/02/security-in-iraq-feb-15-21-2016.html>

blogi Musings on Iraq 7.3.2016. Violence in Iraq, February 2016. Osoitteessa (21.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/03/violence-in-iraq-march-2016.html>

blogi Musings on Iraq 17.3.2016. Security In Iraq, March 8-14, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/03/security-in-iraq-march-8-14-2016.html>

blogi Musings on Iraq 24.3.2016. Security in Iraq, Mar 15-21, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/03/security-in-iraq-mar-15-21-2016.html>

blogi Musings on Iraq 31.3.2016. Security in Iraq, Mar 22-28, 2016. Osoitteessa (22.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/03/security-in-iraq-mar-22-28-2016.html>

blogi Musings on Iraq 4.4.2016. Complaints About Iraq PM Abadi Undermine His Cabinet Reshuffle. Osoitteessa (22.4.2016): <http://musingsoniraq.blogspot.fi/2016/04/complaints-about-iraq-pmabadi.html>

Niqash 3.12.2015. Bye Bye Democracy: Biggest Iraqi Kurdish Political Parties Will Reunite, Share Absolute Power Again. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5166/>

Niqash 22.10.2015 (a). Family Feuds that Last, and Last: As Extremists Withdraw in Salahaddin, Iraq's Tribes Demand Justice. Osoitteessa (19.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5138/>

Niqash 22.10.2015 (b). Competition Is Good for Business: Did US-Russia Tensions Help Bring Iraq Victory in Baiji and Anbar? Osoitteessa (19.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5142/Did-US-Russia-Tensions-Help-Bring-Iraq-Victoryin-Baiji-and-Anbar.htm>

Niqash 4.11.2015. Nobody Wants To Be On Team al-Abadi: Iraqi PM Can't Please Anyone, How Can He Save the Country? Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5150/>

Niqash 5.11.2015. From Broad-Base To Dictatorship: As Coalition Fails, Locals Ask Which Form of Government Best for Iraqi Kurdistan. Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5151/As-Coalition-Fails-Locals-Ask-Which-Form-of-Government-Best-for-Iraqi-Kurdistan.htm>

Niqash 26.11.2015 (a). Shiite Militias VS. Kurdish Military: In Northern Iraq, A Sign of the Civil War to Come? Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5162/>

Niqash 26.11.2015 (b). Fear And Loathing And Tricky Questions: Why The Offensive in Anbar, To Re-Take Ramadi, Isn't Going Anywhere Fast. Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5161/>

Niqash 26.11.2015 (c). One Man Marriage Machine: Forget OK Cupid, The Match-maker of Khormal has Arranged 2,000 Weddings. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/society/5155/>

Niqash 17.12.2015 (a). Storms On The Horizon: What Can Iraqis Expect In Post-Extremist Era? Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5176>

Niqash 17.12.2015 (b). What's In A Name? In Diyala, Iraqis Change Names To Avoid Being Targeted by Volunteer Militias. Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/society/5171/>

Niqash 17.12.2015 (c).

Niqash 21.12.2015. To The Rescue: Iraqi Kurdistan's Political Gridlock So Bad, Baghdad MPs Mediate. Osoitteessa (20.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5181/>

Niqash 14.1.2016 (a). No Vacancies: 7 Million Iraqi Govt Employees Fear For Their Jobs. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.niqash.org/en/articles/economy/5200/>

Niqash 14.1.2016 (b). Between Black Gold, Bleak Prospects: Visiting The Iraqi Shanty Town Between Two Oil Fields. Osoitteessa (21.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/economy/5198/>

Niqash 28.1.2016. Post-Islamic State Problems: Diyala Province Undergoing Violent Ethnic and Sectarian Cleansing. Osoitteessa (21.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5202>

Niqash 17.3.2016. Power, Money And Angry Cousins: Political In-Fighting in Salahaddin Province Causing Municipal Chaos.

<https://www.niqash.org/en/articles/politics/5218/Political-In-Fighting-in-Salahaddin-Province-Causing-Municipal-Chaos.htm>

Niqash 24.3.2016. Deporting Themselves: Why Iraqi Kurdish Migrants Are Deciding To Leave Europe, Return Home. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/society/5223>

Niqash 31.3.2016 (a). Fuel Shortage: Residents In Besieged Fallujah Burn All Their Furniture So They Can Cook. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5238/>

Niqash 31.3.2016 (b). Speaker Of Iraqi Kurdish Parliament: 'If Barzani Stepped Down Now, He Would Be A Model President'. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5231/>

Niqash 31.3.2016 (c). Under Pressure: Iraq's Crises Highlight Major Divide Between Country's Shiite Politicians. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/politics/5233/>

Niqash 31.3.2016 (d). The Al Rashid Revival: Volunteers Come Together to Re-Open Historic Baghdad Theatre. Osoitteessa (22.4.2016):

<http://www.niqash.org/en/articles/society/5237/>

Reuters 10.3.2016. Merkel says 3,000 Iraqis returning home every month. Osoitteessa (10.3.2016): <https://uk.news.yahoo.com/merkel-says-3-000-iraqis-returning-home-every-192508538.html>

RFE/RL 4.11.2015. Islamic State Stages Rare Incursion Into Kurdish-Controlled Iraq. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.rferl.org/content/islamic-state-stages-rare-incursion-kurdishcontrolled-northern-iraq/27343889.html>

RFE/RL 13.11.2015. U.S.-Backed Kurdish Fighters Take Sinjar in Northern Iraq. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.rferl.org/content/iraq-kurds-take-sinjar-islamicstate/27362970.html>

RFE/RL 4.12.2016. Big Shiite Event Passes Without Major Violence This Year. Osoitteessa (20.4.2016): <http://www.rferl.org/content/shiite-event-karbala-passes-without-majorviolence-this-year/27406244.html>

RFE/RL 20.12.2015. Iraq Gets First Beauty Queen In More Than Four Decades. Osoitteessa (22.4.2016): <http://www.rferl.org/content/iraq-gets-beauty-queen-after-40-years/27438325.html>

RFE/RL 5.2.2016. Islamic State Found Weaker in Iraq, Syria, Stronger in Libya. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.rferl.org/content/islamic-state-found-weaker-iraq-syriastronger-libya-us-intelligence-white-house/27533521.html>

RFE/RL 10.2.2016 (a). Iraq's Mosul Dam Seen At High Risk Of Failing, Deluging Millions. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.rferl.org/content/iraq-mosul-dam-seen-high-risk-failingdeluging-millions-us-army-corps-engineers/27542359.html>

RFE/RL 10.2.2016 (b). Iraqi Premier To Elevate Technocrats, Demote Politicos In Cabinet. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.rferl.org/content/iraqi-premier-abadi-elevate-technocratsdemote-politicos-in-cabinet/27542564.html>

RFE/RL 29.2.2016 (a). Death Toll In Baghdad Bombing Rises to 73. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.rferl.org/content/baghdad-bombings-death-tollrises/27580303.html>

RFE/RL 29.2.2016 (b). Suicide Bomber Kills At Least 30 At Shiite Funeral in Iraq. Osoitteessa (21.4.2016): <http://www.rferl.org/content/article/27581395.html>

Salih, Mohammed A. 17.3.2016. Low Oil Prices Complicate Iraqi Kurdish Independence. Middle East Institute. osoitteessa (22.4.2016): <http://www.mei.edu/content/low-oil-prices-complicate-iraqikurdish-independence>

Stratfor 12.11.2015. Iraq: Kurdish Forces Launch U.S.-Backed Offensive on Strategic Town.

Stratfor 13.11.2015. Iraq: Kurdish Forces Take Much of Sinjar.

Stratfor 25.12.2015. Iraq: Troops to Retake Mosul Once Ramadi Captured.

Stratfor 3.1.2016. Iraq: Islamic State Attacks Tikrit Military Base, Kills 15.

Stratfor 19.1.2016. Iraq: Sunni Lawmakers Boycott Parliament, Government Meetings.

Stratfor 19.4.2016. Iraq: Turkish Airstrikes Target Kurdish Fighters.

Stratfor 28.1.2016. Why Iraqi Kurdistan is Struggling to Pay its Bills.

Stratfor 8.2.2016. Iraq: Army Deploys Thousands of Troops to the North.

Stratfor 25.2.2016. Iraq: Suicides Blasts Kill At Least 15 in Baghdad.

Stratfor 26.2.2016. Iraq: Shiite Leader Stirs Up Baghdad Protests.

Stratfor 28.2.2016. Iraq: Islamic State Militants Strike Near Baghdad.

Stratfor 29.2.2016. Iraq: Special Forces Deployed Against The Islamic State.

Stratfor 1.3.2016. Iraq: Government Begins New Offensive Against The Islamic State.

Stratfor 6.3.2016. Iraq: Islamic State Attacks Police Checkpoint, Kills 60.

Stratfor 19.3.2016. Iraq: Rocket Attack Kills U.S. Service member.

Stratfor 24.3.2016. Iraq: Mosul Offensive launched, Military Says.

Stratfor 25.3.2016. Iraq: Suicide Bomb Kills 26 Outside Baghdad.

Stratfor 19.4.2016. Iraq: Turkey Kills Dozens Of Islamic State Fighters Near Northern Military Base.

The Telegraph 2.4.2016. Levison Wood on the Kurdish frontline against the Islamic State. Osoitteessa (22.4.2016):
<http://www.telegraph.co.uk/news/2016/03/31/levison-wood-on-the-kurdish-frontline-against-theislamic-state/>

UN News Centre 11.3.2016. UN refugee agency concerned about restrictions. Osoitteessa (22.4.2016): <https://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=53421>

UN News Centre 26.3.2016. In Baghdad, UN chief underlines extreme concern about 'enormous' challenges Iraq faces. Osoitteessa (22.4.2016):
<https://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=53551>

UN Security Council 26.1.2016. Second report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015). Osoitteessa (6.10.2015):
http://www.uniraq.org/images/SGReports/S201677_26.01.2016.pdf

USDOS 13.4.2016. 2015 Human Rights Reports: Iraq. Osoitteessa (2.5.2016):
<http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2015/nea/252925.htm>